

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 16. november 2009

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge m.v.

(Udskydelse af ikrafttrædelsestidspunkt for ordningen om frokostmåltid i daginstitutioner m.v.)

[af indenrigs- og socialministeren (Karen Ellemann)]

1. Ændringsforslag

Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 8. oktober 2009 og var til 1. behandling den 22. oktober 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Den 7. oktober 2009 sendte indenrigs- og socialministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 12 spørgsmål til indenrigs- og socialministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF og EL) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget vil gerne fastslå, at det er en god og rigtig idé at sikre børn et sundt og ordentligt måltid mad i deres hverdag.

Socialdemokratiet finder, det er uheldigt at tilsidesætte forældres positive ønske om selv at bidrage til opfyldelsen af målet om sund mad til børn i daginstitutioner ved at gennemføre en centralt defineret opgaveløsning uden mulighed for forældres aktive medvirken.

Ligeledes finder S det særdeles uheldigt, at man med den valgte fremgangsmåde tilsidesætter den faglighed, som personalet i institutionerne repræsenterer. Måltider kan og bør være en del af det pædagogiske arbejde, her fejler modellen med en centralt defineret opgaveløsning.

Udsættelsen af ikrafttrædelsestidspunktet kunne give tid til overvejelser om fremgangsmåder i den enkelte kommune. Desværre forpasses dette ved den manglende vilje til at vurdere forudsætningerne for mad til børn i daginstitutioner. Eksperticen ligger hos personale og kommune i forening med forældrene.

Man kunne få det indtryk, at madordningen alene har til formål at legitimere en højere forældrebetaling.

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget er store tilhængere af, at børn tilbydes god, sund og økologisk mad i daginstitutionen og i skolen. Som udgangspunkt finder SF derfor også lovforslagets intentioner rigtige. Men set i lyset af at forslaget indebærer en ikke ubetydelig stigning i forældrebetalingen, er SF stadig kritisk over for indholdet af lovforslaget.

Som bekendt er der jo allerede i dag børn, som får mad som en del af deres dagtilbud. Ca. 80 pct. af alle vuggestuebørn tilbydes mad i daginstitutionen i dag. Med regeringens forslag om obligatoriske madordninger kommer rigtig mange forældre dermed til at betale ekstra for noget, de allerede får i dag som en del af deres barns dagtilbud. SF finder det helt urimeligt at pålægge børnefamilier denne ekstra stigning.

Regeringen var i valgkampen i 2007 meget optaget af at signalere en vision om, at børnefamilier skulle have en lettere tilværelse. På den baggrund forekommer det SF absurd, at regeringen nu vil hæve forældrebetalingen for daginstitutioner, og oven i købet uden at forældre kan have klar vished for, at takststigningen medfører et reelt kvalitetsløft. Tværtimod er ordlyden i lovforslaget ikke til at tage fejl af: Fokus er på finansiering og på, hvilke måder taksten kan hæves, frem for på kvaliteten af den mad, vores børn skal indtage. Det pædagogiske samspil børn og voksne imellem fremmes ikke i en spisesituation, hvor børn og voksne ikke spiser den samme mad. Måltidet risikerer dermed snarere at få karakter af affodring, hvilket SF på ingen måde finder hensigtsmæssigt eller ønskværdigt. Det er vigtigt, at det fælles måltid indgår positivt i det pædagogiske arbejde.

SF ser positivt på, at implementeringen af forslaget udsættes, idet det kun kan være en fordel – ikke mindst i et kommunalt valgår – at kommuner ikke skal tvinges til at haste implementering af forslaget igennem, da det for manges vedkommende bl.a. kræver yderligere anlægsinvesteringer, hvorfor en udskydelsesmulighed må anses for kærkommen.

Som udgangspunkt ville SF foretrække, om ordningen kunne blive frivillig på institutionsniveau, men SF vurderer, at det kan medføre administrative problemer og uhensigtsmæssigheder. Derfor er SF af den opfattelse, at ordningen i stedet bør være frivillig på kommuneniveau, så kun kommuner med økonomi, kapacitet og forældreopbakning til at igangsætte en kommunal madordning kan tilslutte sig ordningen. Men det bør ikke være et krav til alle kommuner.

På baggrund af ovenstående er SF følgelig positive over for udskydelsesdelen, men fastholder kritikken i forhold til de obligatoriske madordninger som sådan.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget deler intentionerne om et sundt måltid mad om dagen i daginstitutionerne. RV tillader sig at gå ud fra, at KL og regeringen har forhandlet sig frem til den pris, som opgaven koster, når målet må være, at den enkelte institution selv kan stå for madlavningen og inddrage børnene i det. Derfor tager RV for givet, at kommunerne løser opgaven i et samvirke med institutioner og forældre, så ingen føler, at det er et påbud, der trækkes ned over hovedet på familierne, og ingen oplever, at den forhøjede forældretakst er spildt, for det vil ingen være tjent med. RV har stemt for forslaget ud fra den antagelse, at kommunerne tager ansvar for økonomien, som KL har forhandlet med regeringen, og at kommunerne tager lokaldemokratiet og forældrene og institutionerne alvorligt og inddrager alle parterne i de konkrete løsninger institution for institution.

Enhedslistens medlem af udvalget understreger, at EL i mange år har arbejdet for, at børn i dagtilbud og skoler får et sundt, økologisk måltid mad hver dag. EL fik gennemført en

forsøgsordning under den tidligere regering, som der var stor begejstring for. Men den borgerlige regering afskaffede den, så snart de kom til. Og hver gang EL siden har foreslået, at der skulle være mad til børnene har V, KF og DF afvist det og fastslået, at det var en af de vigtigste frihedsrettigheder i dette land, at forældrene selv smurte madpakke til deres børn. Ved valget i 2007 lovede Venstre pludselig, at børn skulle have mad i dagtilbud, og det er så blevet gennemført som et makværk af en centraliseret lov, hvor forældrebetalingen stiger og rigtig mange børn får dårligere mad end de fik tidligere.

Lovforslaget her giver mulighed for at udskyde, hvornår kommunerne tvinges til at indføre ordningen, men ændrer ikke på det grundlæggende problem med en centraliseret ordning uden ordentlig finansiering og med højere forældrebetaling. Derfor vil EL stemme hverken for eller imod lovforslaget.

EL støtter S og SF's ændringsforslag om at gøre det frivilligt for kommunerne at indføre en madordning. Og vi vil blive ved med at arbejde for at skaffe penge til, at det reelt kan blive et valg i den enkelte institution, om man ønsker en madordning og hvordan.

Det at lave mad sammen af gode råvarer og spise den sammen er rigtig vigtigt og en dejlig oplevelse for børn. For EL er det derfor afgørende, at en madordning ikke er centralt smurte madpakker, men at der derimod i den enkelte vuggestue og børnehave er voksne, der har tid til at lave mad og i et vist omfang inddrage børnene i det. Det kræver mange steder også ombygninger af køkkener, som der selvfølgelig også skal være penge til.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af et *mindretal* (S og SF) tiltrådt af et *mindretal* (RV og EL):

1) I den under *nr. 1* foreslåede § 16 a affattes *stk. 1* således:

»Den enkelte kommunalbestyrelse kan beslutte, om der skal indgå et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen.«

[Frivilligt for den enkelte kommunalbestyrelse, om et sundt frokostmåltid skal indgå som en del af dagtilbudsydelsen.]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Den foreslåede ændring indebærer, at det i stedet for at være obligatorisk bliver frivilligt for hver enkelt kommune at tilslutte sig ordningen om frokostmåltid i dagtilbud.

Ellen Trane Nørby (V) Erling Bonnesen (V) nfm. Anne-Mette Winther Christiansen (V)
Sophie Løhde (V) Martin Henriksen (DF) fmd. Tina Petersen (DF) Dennis Flydtkjær (DF)
Vivi Kier (KF) Tom Behnke (KF) Mette Frederiksen (S) Lone Møller (S) Lene Hansen (S)
Lise von Seelen (S) Özlem Sara Cekic (SF) Meta Fuglsang (SF)
Anne Marie Geisler Andersen (RV) Line Barfod (EL)

Inuit Ataatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	1
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 35**Bilagsnr. Titel**

- 1 Høringssvar og høringsnotat, fra indenrigs- og socialministeren
- 2 Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 3 Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
- 4 1. udkast til betækning
- 5 2. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 35**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm., om ministeren inden den foreslåede ikrafttrædelse af loven vil ændre på den oprindelige økonomiske ramme for frokostordningen, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm., om ministeren vil indføre kvalitetskrav til frokostordningerne, der gennemføres lokalt, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm., om ministeren vil afklare, om forældrebetalingen stiger til 28 pct. eller til 30 pct., til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm., om ministeren vil afklare, om der er yderligere stigninger i forældrebetalingen som konsekvens af lovforslaget, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm., om ministeren vil sikre forældrenes medindflydelse på indførelsen af frokostordningen, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm., om ministeren vil søge tilslutning til, at kommunernes merudgifter til indretning af køkkener kompenseres af staten, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm., om regeringen vil se mere bredt på kvalitetsaspektet, således at det obligatoriske frokostmåltid ikke blot skal leve op til mål for nogle fedtprocenter for at være sundt, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm., om ministeren er enig i, at det er vigtigt, at personalet deltager i det fælles frokostmåltid, dvs. spiser den samme mad som børnene frem for at spise deres medbragte madpakke, og at der derfor med indførelsen af det obligatoriske frokostmåltid bør tænkes på, hvordan pædagogerne kan deltage i måltidet, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm., om ministeren er opmærksom på, at man ikke med lovforslaget har sikret, at alle børn indtil skolestart sikres et sundt måltid mad, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm., om ministeren vil yde teknisk bistand til at udarbejde de nødvendige ændringsforslag, der sikrer, at ordningen med frokosttilbud til børn bliver gennemført, således at forældre og

personale inddrages i den konkrete gennemførelse m.v., til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå

- 11 Spm., om ministeren kan yde teknisk bistand til at udarbejde de nødvendige ændringsforslag, der indebærer, at det bliver frivilligt for hver enkelt daginstitution at tilslutte sig ordningen om frokostmåltid i dagtilbud, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm., om ministeren vil yde teknisk bistand til at udarbejde de nødvendige ændringsforslag, der indebærer, at det bliver frivilligt for hver enkelt kommune at tilslutte sig ordningen om frokostmåltid i dagtilbud, til indenrigs- og socialministeren, og ministerens svar herpå